

І.В. Шелудько

кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри професійної освіти та комп'ютерних технологій
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка
м. Глухів, Сумська область, Україна

Г.Б. Ковтун

магістрант кафедри професійної освіти та комп'ютерних технологій
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка
м. Глухів, Сумська область, Україна

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПІДХОДІВ ДО ВИКЛАДАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ «МАТЕРІАЛОЗНАВСТВО ШВЕЙНОГО ВИРОБНИЦТВА»

***Анотація.** У статті досліджено теоретичні засади застосування інноваційних підходів навчання до проведення практичних занять у студентів вищих навчальних закладів з дисципліни «Матеріалознавство швейного виробництва». Проведено ґрунтовний аналіз технологій, форм та методів навчання у контексті практичних занять із зазначеної дисципліни. Графічно інтерпретовано основні педагогічні інструменти проведення практичних занять. Здійснено теоретичне обґрунтування організаційно-функціональної структури інноваційної моделі використання у навчальному процесі практичних занять при вивченні дисципліни «Матеріалознавство швейного виробництва».*

***Ключові слова:** матеріалознавство швейного виробництва, навчальна діяльність, практичне заняття, форми практичного заняття, технології навчання, традиційні методи навчання, інтерактивні методи навчання.*

Постановка проблеми. Нові технології зумовлюють цивілізаційний розвиток людства, впливають на якість життя людей в усьому світі. Використання новітніх засобів життєдіяльності кардинально змінює характер буття людини. Водночас розвиток інформаційних технологій осучаснює підходи до освіти. Головним завданням освітніх процесів у сучасних навчальних закладах має бути розвиток вміння мислити, самостійно здобувати інформацію і критично її оцінювати, а не лише накопичувати і запам'ятовувати інформацію.

Багатопланова діяльність вищих навчальних закладів у сучасних умовах глобалізації та інформатизації суспільства вимагає значного підвищення рівня професійної підготовки фахівців [3].

Для забезпечення якісно нового рівня професійної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання швейного профілю, які зможуть швидко реагувати на зміни своєї професійно-виробничої діяльності, потрібно застосовувати інноваційні підходи навчання до проведення практичних занять із спецдисциплін.

Результати наукових досліджень засвідчують те, що пошук новітніх та адаптованих до світових тенденцій розвитку шляхів удосконалення навчально-виховного процесу фахівців інженерно-педагогічного швейного профілю зумовлений запровадженням сучасних інформаційно-комп'ютерних технологій (ІКТ), котрі позитивно впливають на розвиток творчих здібностей студентів. Однією із актуальних задач навчального процесу є проблема запровадження сучасних методів проведення практичних занять із спецдисципліни «Матеріалознавство швейного виробництва» (МШВ) з використанням ІКТ [4; 6].

Узагальнення результатів вивчення практичного досвіду дисциплін швейного профілю у ВНЗ переконує в тому, що в більшості з них залишились старі методи їх викладання. Водночас специфіка викладання дисципліни «Матеріалознавство швейного виробництва» полягає в тому, що навчальний матеріал насичений великою кількістю наочного та графічного матеріалу. Частина навчального матеріалу присвячена характеристиці сучасних виробництв волокон та ниток, яку важко сприйняти без її візуалізації. Віддаленість реального виробництва волокон від ВНЗ не дає можливості використання екскурсій під час

вивчення дисципліни. Крім цього, емоційного забарвлення під час викладання неможливо досягти тільки словесними методами [5]. Отже, викладання «Матеріалознавства швейного виробництва» неможливе без використання сучасних засобів наочності.

Все це говорить про необхідність засобів, які дозволять викладачу продемонструвати студентам різні системи прядіння, що використовують на сучасних підприємствах, їх динаміку, сформувати у студентів уявлення про сучасні методи обробки волокон та виготовлення текстильних тканин [9; 10].

Отже, виникає потреба у пошуку необхідних методів та засобів для підготовки висококваліфікованих та конкурентоспроможних фахівців на ринку праці.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Теоретичні засади дослідження процесу розвитку практичних занять у студентів вищих навчальних закладів розкрито у багатьох наукових працях. Серед них варто відзначити наукові доробки В. Андрущенко, В. Білик, С. Грабовської, С. Негоди, В. Олексенко, В. Ортинського, Ю. Романенко, Е. Цупикової, О. Янченко та ін. Водночас проблема розвитку сучасних форм практичних занять щодо вивчення дисципліни «Матеріалознавство швейного виробництва» у студентів-інженерів швейного профілю не стала предметом окремих наукових досліджень.

Мета статті полягає у теоретичному обґрунтуванні сучасних тенденцій розвитку практичних занять з дисципліни «Матеріалознавство швейного виробництва» у майбутніх педагогів професійного навчання швейного профілю в процесі професійної підготовки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дисципліна «Матеріалознавство швейного виробництва» пов'язана з постійним прогресом і поглибленням знань в області технічних наук, вдосконаленням вживаної на виробництві техніки та виробничих технологій, що природним чином вимагає постійного перегляду змісту дисципліни і викликає необхідність синхронного перегляду змісту міжнаочних зв'язків з базовими і профільними дисциплінами.

Практичне заняття (лат. *praktikos* – діяльний) – форма навчального заняття, під час якої науково-педагогічний працівник організовує для студентів аналіз окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує навички і вміння їх практичного застосування через індивідуальне виконання відповідно сформульованих завдань. Головне їх завдання – закріплення, переведення у довготривалу пам'ять теоретичних знань, формування навичок і вмінь з тієї чи тієї навчальної дисципліни, оволодіння апаратом наукових досліджень. Цю форму занять проводять у лабораторіях або аудиторіях, обладнаних необхідними технічними засобами навчання, обчислювальною технікою [2; 7].

У практиці проведення практичних занять вищого навчального закладу використовують різноманітні технології навчання. Серед них варто виокремити наступні: диференційоване навчання, проблемне навчання, ігрові технології навчання, інформаційні технології навчання, кредитно-модульна технологія навчання, особистісно-орієнтоване, ресурсно-орієнтоване, рефлексивна, інтерактивні; комплексна, суд активна та інші.

Практичні заняття, незалежно від їх конкретних особливостей, значною мірою забезпечують відпрацювання навичок та вмінь прийняття практичних рішень у реальних умовах професійної діяльності, що мають у своїй основі теоретичний характер. Хоча на практичних заняттях відпрацьовують теми, за якими було прочитано лекції, доцільно, щоб на цих заняттях невелика теоретична частина передувала практичній. Це спрямовує студентів на науковий підхід до виконання практичних робіт, підвищує їх якість [6].

До традиційних форм проведення практичних занять належать: практикуми, семінари, розгорнута бесіда, система доповідей, реферативна форма, семінар-колоквіум, лабораторні роботи, навчальна конференція, індивідуальне навчальне заняття (індивідуальна контрольна співбесіда), консультація, колоквіум тощо.

Лабораторне заняття (лат. *labor* – праця) – форма навчального заняття, за якого студенти під керівництвом викладача особисто проводять натурні або імітаційні експерименти чи досліди з метою практичної перевірки і підтвердження окремих теоретичних положень навчальної дисципліни, набувають практичних навичок роботи з лабораторним обладнанням, устаткуванням, вимірювальною апаратурою, обчислювальною технікою, оволодівають методикою експериментальних досліджень у конкретній предметній галузі. Кожен студент має самостійно виконати всі лабораторні роботи й оформити їх результати [4].

Сьогодні широко використовуються різноманітні форми і методи інтерактивного навчання: дискусійні (діалог, групова дискусія, розбір ситуацій з практики, аналіз ситуацій морального вибору та інші), ігрові дидактичні і творчі ігри, в тому числі ділові (управлінські, рольові ігри, організаційно-діяльні ігри), тренінгові форми проведення занять (комунікативні тренінги, тренінги сензитивності) [6]; мозковий штурм, мікрофон, коло ідей, робота в малих групах, займи позицію, прес-метод, акваріум, подорож, рольові ігри та інші [3].

Кейс-метод при підготовці майбутніх інженерів-педагогів швейного профілю полягає у реалізації колективної форми навчання під час аудиторної або самостійної роботи студентів. Кейс-метод, або метод аналізу конкретних ситуацій, – це форма навчання із використанням опису реальних професійних ситуацій [1].

Портфоліо студента – це інструмент самооцінки особистісної пізнавальної роботи студента, рефлексії його діяльності, самоконтроль та самоперевірка власних досягнень, аналіз, аргументація та планування подальших дій, а також зміна особистісних успіхів [7; 9];

Відеозасоби, відповідаючи основному принципу навчання – принципу наочності, можуть ефективно використовуватись у навчальному процесі ВНЗ під час підготовки майбутніх кваліфікованих робітників і формування їхньої інформаційно-технологічної культури. Результати досліджень науковців доводять, що навчальний матеріал, представлений у вигляді відео (одночасне застосування зорового і слухового сприйняття інформації), засвоюється набагато краще, ніж переказаний педагогом матеріал. Використання відеоматеріалу особливо доречно, коли матеріал заняття містить практичну інформацію, наприклад, відеоматеріал, який демонструє процес виготовлення волокна. Використання на занятті відео значно полегшує розуміння навчального матеріалу студентом. Особлива цінність таких наочних засобів навчання полягає в тому, що вони дозволяють візуалізувати цілий ряд абстрактних понять і процесів, виробничих технологій і операцій. До того ж найкраще засвоюється те, що сприймається відразу кількома органами чуття. Ця особливість впливає на те, що відеозасоби навчання дозволяють забезпечувати: демонстративність, фрагментарність, методичну інваріантність, лаконічність, евристичність, самостійність [5].

Висновки. Отже, основна мета запропонованих форм та методів практичного заняття із навчальної дисципліни «Матеріалознавство швейного виробництва» полягає у поглибленні існуючих знань, їх розширенні та деталізації, освоєнні нових наукових знань самостійно, що у сукупності будуть спрямовані на підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу, розвиток наукового мислення та усного мовлення студентів, оволодіння практичними навиками роботи із швейними матеріалами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ковальчук В.І. Розвиток вищої освіти відповідно до тенденцій і вимог ринку праці. Київ, 2016. С. 22–24.
2. Kovalchuk V. High education system challenges in the context of requirements of labour market and society. *Scientific letters of academic society of Michal Baludansky*. 2016. С. 88–90.
3. Ковальчук В.І. Методика викладання у вищих навчальних закладах: практикум. Київ, 2017. 428 с.
4. Рябчиков М.Л. Проектування навчального процесу студентів швейних спеціальностей з метою формування творчих умінь у процесі самостійної освіти. *Проблеми інженерно-педагогічної освіти*. 2006. № 13. С. 100–108.
5. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.]. Київ. Центр учбової літератури. 2009. 472 с.
6. Sheludko Inna Achievements in Training of Future Technology Teachers: European Experience. *Comparative professional Pedagogy*. 2015. Vol. 5. Issue 2. P. 92–96.
7. Шелудько І.В. Фахова підготовка педагогів професійного навчання в умовах інноваційних технологій як педагогічна проблема. *Молодь і ринок*. 2017. №6 (149). С. 124–130.
8. Sheludko Inna Experience in Use of Project Method During Technology Lessons in Secondary Schools of the USA. *Comparative professional Pedagogy*. 2015. Vol. 5. Issue 3. P. 70–74.
9. Шелудько І.В. Роль інтегрованих спецкурсів до підготовки майбутніх учителів технологій. *Збірник статей Кіровоградського державного педагогічного ун-ту імені Володимира Винниченка. Серія: Педагогічні науки*. Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка. 2014. № 132. С. 159–162.

И.В. Шелудько, Г.Б. Ковтун. Использование инновационных подходов преподавания практических занятий по дисциплине «Материаловедение швейного производства». – Статья.

Аннотация. В статье исследованы теоретические основы применения инновационных подходов обучения к проведению практических занятий студентов высших учебных заведений к изучению дисциплины «Материаловедение швейного производства». Проведен обстоятельный анализ технологий, форм и методов обучения в контексте практических занятий по указанной дисциплине. Графически интерпретированы основные педагогические инструменты проведения практических занятий. Осуществлено теоретическое обоснование организационно-функциональной структуры инновационной модели использования в учебном процессе практических занятий при изучении дисциплины «Материаловедение швейного производства».

Ключевые слова: материаловедение швейного производства, учебная деятельность, практическое занятие, формы практического занятия, технологии обучения, традиционные методы обучения, интерактивные методы обучения.

I. Sheludko, H. Kovtun. The use of innovative approaches in teaching practical classes in the discipline «Material Science of Sewing Production». – Article.

Summary. In the article the theoretical principles of application of innovative approaches of teaching to the conducting of practical classes among students of higher educational institutions to the study of discipline "Material Science of Sewing Production" are researched. A thorough analysis of technologies, forms and methods of training in the context of practical lessons from the specified discipline has been conducted. Graphically interpreted the main pedagogical tools for holding practical classes. Theoretical substantiation of the organizational and functional structure of the innovative model of use in the educational process of practical classes during the study of the discipline "Material Science of Sewing Production" is carried out.

Key words: material science of sewing production, educational activity, practical classes, forms of practical classes, technology of teaching, traditional methods of teaching, interactive methods of training.